

Vleermuis- en vogelonderzoek Oude Baan en Hagelaarsweg te Best

Concept

Opdrachtgever:

Gemeente Best
De heer P. Hardy
Postbus 50
5680 AB BEST
T 0499-360911

I www.gemeentebest.nl

Opdrachtnemer:

Eelerwoude Zuid
Meester Loeffenplein 2
5476 KX VORSTENBOSCH
T (0413) 38 70 00
F (0413) 38 70 01
E zuid@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4087

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
Rosalie Heins	Jan van Mierlo	3-11-2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. NATUURWETGEVING	3
2.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna.....	3
2.2 Afbakening.....	3
3. METHODE.....	4
3.1 Broedvogelinventarisatie	4
3.2 Vleermuizen.....	4
4. RESULTATEN VELDONDERZOEK HAGELAARWEG	5
4.1 Vleermuizen.....	5
4.2 Vogels.....	6
5. RESULTATEN VELDONDERZOEK OUDE BAAN	8
5.1 Vleermuizen.....	8

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET

1. INLEIDING

In 2009 is door Croonen Adviseurs een quickscan flora en fauna uitgevoerd voor twee ontwikkelingen in de gemeente Best, namelijk:

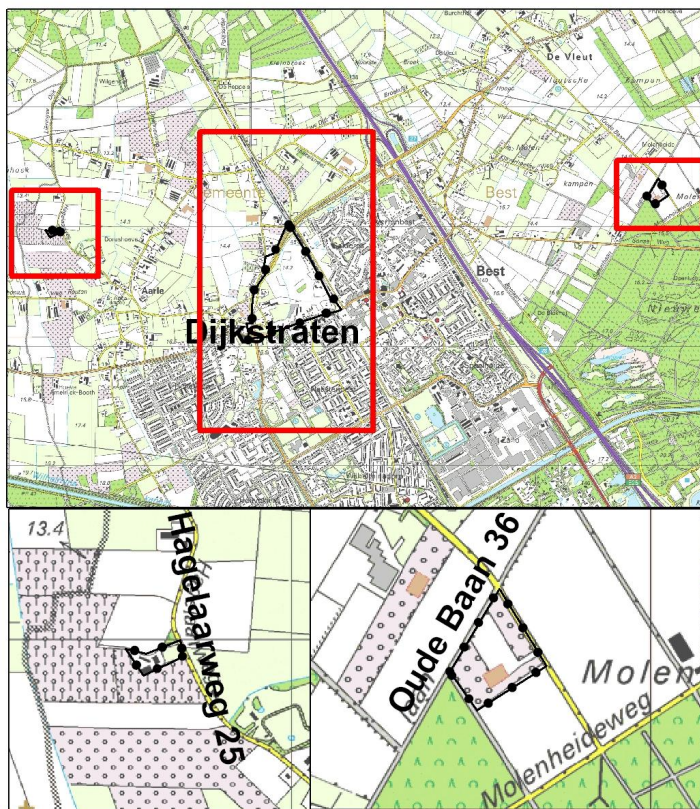
- Oude Baan 36 te Best
- Hagelaarweg 25 te Best

Op basis van deze onderzoeken is nader onderzoek noodzakelijk gebleken naar vleermuizen en vogels voor de Hagelaarweg en alleen vleermuizen voor de Oude Baan.

De gemeente heeft daarom aan Eelerwoude gevraagd dit nadere onderzoek uit te voeren. Voorliggend rapport geeft de resultaten van dit onderzoek. Dit rapport geeft antwoord op de volgende vragen:

- Komen er momenteel beschermde vleermuizen en/of vogels op de locaties Hagelaarweg en Oude Baan voor?
- Worden deze soorten ook aangetast bij een herontwikkeling van de gebieden?

De exacte ontwikkelingen waren ten tijde van dit onderzoek niet bekend. Bij de effectbeoordeling is er derhalve vanuit gegaan dat mogelijk alle bebouwing komt te vervallen. De beoordeling geeft verder randvoorwaarden van hoe om te gaan met de aangetroffen natuurwaarden.

Figuur 1 Ligging en begrenzing plangebieden. Het natuuronderzoek voor gebied Dijkstraten is in een aparte rapportage opgenomen.

2. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele

kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en is daarom geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn in bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en Faunawet.

2.2 Afbakening

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden door het voorkomen van beschermde flora en fauna.

3. METHODE

Het veldonderzoek is door dhr. J.J. de Graaf, ecologisch adviseur bij Eelerwoude. Het onderzoek heeft zich op de aanwezigheid van vleermuizen en (alleen voor de Hagelaarsweg) op vogels.

3.1 Broedvogelinventarisatie

Voor het uitvoeren van broedvogelinventarisaties is op dit moment nog geen onderzoeksprotocol van kracht. Bij broedvogelinventarisaties wordt gewerkt volgens de methode van uitgebreide territoriumkartering (*Van Dijk 2003*). De inventarisatie richt zich vooral op de soorten die jaarrond gebruik maken van vaste rust- en verblijfplaatsen. Met dit onderzoek wordt ook duidelijk of de in 2007 aangetroffen vogels nog steeds in het gebied aanwezig zijn en hoe zij het plangebied gebruiken (broeden, foerageren etc.).

Het veldwerk is in twee bezoeken uitgevoerd. Tevens is begin april en de tweede helft van juni een aanvullend nacht- en avondbezoek uitgevoerd naar uilen. Hierbij werd het geluid van de bosuil, ransuil en de steenuil afgespeeld met behulp van een cassette recorder om de trefkans op deze soorten te vergroten.

3.2 Vleermuizen

De inventarisatie van vleermuizen richt zich op het vaststellen van verblijfplaatsen, vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. De veldbezoeken worden uitgevoerd in de periode van april 2010 tot en met september 2010. Bij de uitvoering van het onderzoek wordt gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties maart 2010' dat door DLG is goedgekeurd en wordt gehanteerd door het Netwerk Groene Bureaus (waarbij Eelerwoude is aangesloten) voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek.

Het onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van bat-detectoren (Petterson D200 en D240x). Indien noodzakelijk voor determinatie worden vleermuiswaarnemingen getaped en geanalyseerd in speciaal hiervoor ontworpen software. Het veldwerk wordt zowel in de avonduren als in de vroege ochtenduren (tweede helft van de nacht) uitgevoerd en concentreert zich op waarnemingen van 'zwermende' dieren rond verblijfplaatsen in boomholten en gebouwen. Het veldwerk wordt gecombineerd met het waarnemen van andere nachttactieve soorten (uilen etc.).

In totaal zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd in de periode mei 2010 tot en met september 2010. In mei is een avond/nacht onderzoek uitgevoerd. In juni is een nacht/ochtendbezoek uitgevoerd, hetzelfde geldt voor de maand juli. In augustus en oktober is een avond/nacht en een nacht/ochtendbezoek uitgevoerd.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind (meer dan 3 Beaufort), langdurige regenval, dichte mist en temperaturen onder de 12 graden zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden is er niet gewerkt.

Bezoek	Doel	Periode
1e bezoek	Foerageergebied Vliegroute Baltsende mannetjes Verblijfplaatsen	Mei
2e en 3e bezoek	Verblijfplaatsen Vliegroutes Foerageergebied	Juni- juli
4e en 5e bezoek	Verblijfplaatsen Vliegroutes Foerageergebied Baltsende mannetjes	Augustus en oktober

4. RESULTATEN VELDONDERZOEK HAGELAARWEG

4.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In en rond het plangebied is uitsluitend de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De verspreiding van de gewone dwergvleermuis is met stippen in de onderstaande kaart aangegeven.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

In en nabij het plangebied aan de Hagelaarsweg is geen zwermgedrag waargenomen. Andere sporen die duiden op de aanwezigheid (verblijfplaatsen) van vleermuizen zijn er niet gevonden.

Foerageergebied

Regelmatig zijn er foeragerende gewone dwergvleermuizen te vinden boven het plangebied. Het betreft een beperkt aantal vleermuizen. De dieren hebben echter geen duidelijke band met het gebied. Het vormt dan ook geen onderdeel van belangrijk foerageergebied.

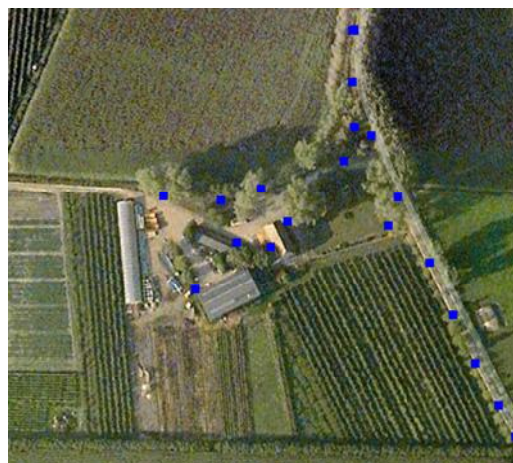
Vliegroutes

Langs de Hagelaarsweg vliegen veel gewone dwergvleermuizen, die regelmatig kort boven het plangebied foerageren en daarna verder trekken.

Meer richting Best (buiten het plangebied), maar nog wel langs de Hagelaarsweg zijn ook regelmatig passerende laatvliegers waargenomen en overtrekkende rosse vleermuizen.

Paarterritoria

Tijdens het bezoek in oktober is een baltsende mannetje van de gewone dwergvleermuis waargenomen, aangegeven met rode stip in onderstaande kaart.

Figuur 2 Verspreidingskaart: gewone dwergvleermuis. Alle waarnemingen gebundeld.

Figuur 3 Kaart vliegroutes.

Figuur 4 baltsend mannetje van de gewone dwergvleermuis.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en Faunawet. Voor het aantasten of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (baltsplaatsen, kraamverblijven, zomer- en winterverblijven, belangrijk foerageergebied en migratieroutes) is een ontheffing Flora- en Faunawet noodzakelijk.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied een kleine functie heeft als foerageergebied en als paarterritorium. De herontwikkeling van het gebied zal slecht een kleine invloed hebben op de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen. Indien de beplanting en bebouwing volledig komen te wijken wordt het gebied minder geschikt voor vleermuizen. Gezien het beperkte gebruik van het gebied door vleermuizen zal dit geen wezenlijke invloed hebben op de populatie dan wel individuen.

De Hagelaarsweg is wel van belang als vliegroute voor vleermuizen. Het is van belang dat de verlichtingsintensiteit langs de weg niet toeneemt door de ontwikkeling. Mits de Hagelaarsweg haar functie als vliegroute blijft behouden, is geen aantasting van vleermuizen aan de orde. Een ontheffing Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

Tabel 1 aangetroffen vogels en het aantal territoria in en nabij locatie Hagelaarsweg.

Soort	aantal territoria
Houtduif	1
Holenduif	1
Witte kwikstaart	1
Winterkoning	2
Heggenmus	2
Roodborst	1
Merel	1
Tuinfluitier	1
Zwartkop	1
Tjiftjaf	1
Koolmees	1
Boomkruiper	1
Zwarte kraai	1
Spreeuw	1
Huismus	3
Vink	2
Groenling	1

4.2 Vogels

Voorkomen en functie

In totaal zijn 17 soorten als broedvogel vastgesteld weergegeven in de navolgende 'tabel broedvogels'. De meeste soorten broeden in en onder de rij bomen langs het gebiedje en in de struiken van de tuin. Ondanks gericht zoeken zijn er geen uilen, roofvogels en spechten aangetroffen. Van de huismus broeden drie paartjes onder de dakpannen van de woonhuis/boerderij.

Figuur 5 Kaart met daarop in rode stippen aangegeven de broedplaatsen van de huismus

Effecten en ontheffing

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Met uitzondering van de huismus zijn er geen vogelsoorten aangetroffen die jaarrond gebruik maken van hun vaste rust- en verblijfplaatsen (zgn. 'jaarrond-soorten'). Negatieve

effecten op de huismus, bijvoorbeeld door sloop van de boerderij, moet gemitigeerd en gecompenseerd te worden, om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus te kunnen waarborgen worden voorafgaand aan de eventuele sloop nestkasten geplaatst in en aan nabijgelegen gebouwen en/of beplanting. Verwacht wordt dat het plaatsen van 6 nestkasten volstaat. Na realisatie van de nieuwbouwplannen zullen ook binnen het plangebied een vijftal nestkasten worden opgehangen.

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in bijlage 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook binnen het plangebied zijn aangetroffen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het ondermeer om koolmees, zwarte kraai en spreeuw. Het betreft slechts een beperkt aantal nestlocaties. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing, omdat een negatief effect wordt verwacht op de lokale of regionale populatie van de soort, is dan ook niet aan de orde. Daarbij komt dat na planrealisatie (op termijn) ook weer nieuw leefgebied voor deze en andere vogelsoorten zal ontstaan.

5. RESULTATEN VELDONDERZOEK OUDE BAAN

5.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In totaal zijn in het plangebied en directe omgeving de drie onderstaande soorten vleermuizen aangetroffen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis.

De verspreiding van de waargenomen soorten in het gebied is met stippen in Figuur 6 aangegeven.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Verblijfplaatsen en sporen die daar op duiden zijn in het plangebied niet gevonden. De bebouwing is ongeschikt als verblijfplaats.

Foerageergebied

Het plangebied vervult een belangrijke functie als foerageergebied Figuur 7. Enkele tientallen dieren zijn bij verscheidene veldbezoeken boven het waterbassin foeragerend aangetroffen. Het gebied heeft een duidelijke en belangrijke functie als foerageergebied.

In de omgeving van het plangebied ligt echter meer geschikt foerageergebied. Op basis van dit onderzoek kunnen geen uitspraken worden gedaan over het exacte belang van het plangebied als foerageergebied. Het grote aantal vleermuizen impliceert wel dat het een groot belang is, echter gezien de omgeving is niet duidelijk in hoeverre de locatie uniek is. Naar verwachting is er in de omgeving veel alternatief foerageergebied aanwezig.

Vliegroutes

Langs de grenzen van het plangebied: de Oude Baan en langs de onverharde weg, vliegen/trekken relatief veel vleermuizen (Figuur 8).

Paarterritoria

Tijdens het veldbezoek in april zijn twee baltzende mannetjes van de gewone dwergvleermuis waargenomen (Figuur 9). Tijdens het bezoek in september is een baltzende mannetje van de ruige dwergvleermuis waargenomen. De baltzende mannetjes worden aangetrokken door de grote aantallen foeragerende vleermuizen.

Figuur 6 Verspreidingskaart: blauw gewone dwergvleermuis, geel ruige dwergvleermuis, rood rosse vleermuis. Waarnemingen van alle bezoeken gebundeld.

Figuur 7 Kaart belangrijk foerageergebied.

Figuur 8 Kaart vliegroutes

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en Faunawet. Voor het aantasten of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (balsplaatsen, kraamverblijven, zomer- en winterverblijven, belangrijk foerageergebied en migratieroutes) is een ontheffing Flora- en Faunawet noodzakelijk.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied een belangrijke functie heeft als foerageergebied en een kleine functie heeft als paarterritorium.

Gezien het grote aantal foeragerende dieren, mag worden aangenomen dat het gebied een belangrijke functie heeft. Deze functie moet met de herinrichting van het gebied in stand worden gehouden. Hierbij geldt als harde voorwaarde dat de verlichting op het terrein of langs de omliggende wegen niet mag toenemen. Op deze wijze wordt overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen en is een ontheffing niet noodzakelijk.

Het geniet daarnaast de aanbeveling om het waterbassin te behouden op het terrein. Het bassin heeft een duidelijke functie als foerageergebied voor vleermuizen. Het bassin mag ook vervangen worden door een ander waterhoudend element zoals een poel.

Figuur 9 balsend mannetje van de gewone dwergvleermuis (rood) en de ruige dwergvleermuis (geel).

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vo-

gels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.